

Notat

Til: Stortingets justiskomiteé

Fra: Norges Juristforbund

Dato: 17. januar 2022

Prop. 214 L (2020-2021) Lov om advokater og andre som yter rettslig bistand

Norges Juristforbund er interesse- og arbeidstakerorganisasjonen for over 21 000 jurister og juridiske studenter, inkl. om lag 3700 advokater og advokatfullmektiger. Forslaget til ny advokatlov er av sentral og grunnleggende betydning for landets jurister og for Juristforbundet.

Lovbeskyttelse av tittelen «jurist»

Yrkestittelen «jurist» skaper forventninger om juridisk kompetanse på høyt nivå. Den som søker råd hos eller får et brev undertegnet av en jurist, forventer at vedkommende, gjennom sin utdanning, har tilegnet seg en bredde- og dybdekunnskap som gjør vedkommende godt egnet til å løse komplekse saker.

Juristforbundet støtter utvalgets forslag om å lovfeste at bare den som har juridisk embetseksamen eller mastergrad i rettsvitenskap kan bruke tittelen «jurist». Juristforbundet støtter videre lovforslagets forbud mot å villedede ved uriktig bruk av tittelen eller gi uriktig inntrykk av at man har kvalifikasjoner som jurist. Forbundet støtter også forslaget om at personer med godkjent utenlandsk juristutdanning ikke kan benytte tittelen «jurist», men kan oppgi sin utenlandske tittel.

Videre støtter Juristforbundet forslaget om at de som uriktig utgir seg for å være jurist, kan straffes etter straffeloven § 165.

Vilkår for advokatbevilling

Advokatlovutvalget foreslår endringer i vilkårene for å få advokatbevilling. Grunnkravet skal fortsatt være master i rettsvitenskap eller juridisk embetseksamen. Det foreslås for det første at praksistiden skal være tre år, dvs. ett år lengre enn dagens ordning. Til gjengjeld skal praksis fra alle slags juridiske stillinger kvalifisere. For det andre foreslås det en relativt omfattende advokatutdanning, tilsvarende 30 studiepoeng (et halvt års fullt studium). Utdanningen skal bl.a. inneholde en praktisk del med prosedyretrening. Dette vil erstatte dagens prosedyrekrav.

Juristforbundet er enig i hovedgrepet som her gjøres, men mener at prosedyrekravet bør opprettholdes eventuelt i kombinasjon med en evaluering og godkjenning. Juristforbundet er innforstått med at det under den foreslåtte ordning kan være vanskelig å skaffe seg prosedyreerfaring for kandidater som ikke arbeider ved et advokatkontor, men dette bør etter forbundets syn ikke være avgjørende ved en slik kvalitetsreform av advokatutdanningen. Erfaring fra rettergang kan ikke erstattes av en praktisk prøve utenfor rettergang uten at utdanningen og tjenestene svekkes.

Juristforbundet er enig i at praksis fra alle juridiske stillinger skal kunne kvalifisere til advokatbevilling. Dagens praksiskrav er problematiske, bl.a. fordi det synes noe tilfeldig hvilke stillinger som kvalifiserer til advokatbevilling. Juristforbundet vil spesielt peke på at offentlig ansatte jurister har svært få muligheter til å få bevilling etter dagens regler. Erfaring fra offentlig virksomhet er nyttig kunnskap for jurister som blir advokater. Dagens praksiskrav kan med fordel erstattes av et generelt krav til juridisk praksis kombinert med en advokatutdanning, slik det er foreslått.

Rettsråds- og prosessmonopolet

Juristforbundet er særlig skeptisk til forslaget om opphevelse av rettsrådsmonopolet. Dagens ordning hindrer ikke at andre yrkesgrupper yter retts hjelp innenfor sine fagområder, f.eks. arkitekter, regnskapsførere og revisorer, noe som syntes å være noe av begrunnelsen for å oppheve monopolet. Rettsrådsmonopolet sikrer det rettsøkende publikum kvalitativ juridisk kompetanse gjennom løpende etterutdanning, forsikringsordninger, etiske regler og disiplinærordning.

Vi mener opprettholdelse av rettsrådsmonopolet henger sammen med begrunnelsen for behovet for en spesialistordning for advokater: Rettsliggjøringen av samfunnet og det store antall komplekse rettsregler krever særskilt innsikt. Forslaget virker også umusikalsk all den tid det i NOU 2021:07 «Trygg og enkel eiendomsmedling – Evaluering av eiendomsmedlingsloven og forslag til en fremtidsrettet regulering» går inn for motsatt løsning – å monopolisere eiendomsmedling og utelate advokater fra dette.

Kravene til å få advokatbevilling skjerpes og det stilles strenge krav til advokater når det gjelder forsikringsplikt og etiske krav. Det fremstår da som et paradoks at adgangen til å yte rettslig bistand utvides og det lempes på kravene til ikke-advokater som yter slik bistand. Dette vil innebære to ulike systemer for rettslig bistand med veldig ulike krav til kvalitet og sikkerhet for den private part. Det vil være svært vanskelig for det rettsøkende publikum å skille mellom advokater og ikke-jurister som gir juridisk bistand. Publikum kan rett og slett bli villedet fordi rettsrådskompetanse tradisjonelt er oppfattet som juridisk bistand gitt av en jurist.

Juristforbundet mener at en forutsetning for evt. opphevelse av rettsrådsmonopolet er at juristtittelen lovbeskyttes og at det stilles krav til sikkerhetsstillelse og en forsvarlig utøvelse av bistanden, også for ikke-advokater. Det bør også gis regler om taushetsplikt for personer som yter rettslig bistand; hvorvidt en parts personlige opplysninger er underlagt taushetsplikt bør ikke avhenge av tittelen til den vedkommende søker rettsråd hos.

I NOUen kapittel 28 er det foreslått at retten til å yte rettslig bistand skal kunne fratras, noe Juristforbundet støtter. En slik adgang bør imidlertid kombineres med en form for tilsyns- eller rapporteringsordning for dem som yter rettslig bistand.

I forlengelsen av opphevelsen av rettsrådsmonopolet er det foreslått at jurister uten advokatbevilling skal kunne opptre for domstolene. Juristforbundet er skeptisk til dette fordi det kan utvikles to ulike standarder for prosesshjelp, med ulike krav til kvalitet, sikkerhet og tilsyn. Det viktigste for Juristforbundet er å sikre kvalitet og kompetanse i tjenestene til dem som søker bistand. Etter vårt syn sikres tjenestene best ved at det stilles krav om advokatbevilling eller stilling som advokatfullmektig under tilsyn av en advokat. De økte kravene til å få advokatbevilling, herunder advokatutdanningen med prosedyrekurset, vil bidra til å høyne den generelle kvaliteten sammenliknet med i dag. Det er viktig at dette ikke undergraves ved at det gis mulighet for å opptre for domstolene uten tilsvarende kompetanse.

Juristforbundet ser at parter i enkelte saker kan ha legitimt behov for bistand av en bestemt jurist som ikke har advokatbevilling. Etter vårt syn kan slike behov ivaretas gjennom adgangen for retten til å tillate andre skikkede personer å opptre som prosessfullmektig, jf. tvisteloven § 3-3.

Bestemmelsen om taushetsplikt

Norges Juristforbundet ser det som en stor fordel at advokaters taushetsplikt lovreguleres.

Advokatsamfunnet

Juristforbundet ser det som svært viktig at advokatstanden sikres stor grad av uavhengighet og at det legges stor vekt på dette ved valg av modell for organisering av advokatstanden, tilsynsordninger mv. En uavhengig advokatstand er en viktig forutsetning for en uavhengig rettspleie.

Saksbehandler: Gry Hellberg Munthe